

בס"ד

ספר

האמת לאמיתו

◆ על פרשת חלב ◆

הספר הזה הוא שאלות ותשובות
להגאון ר' אברהם לייטנער שליט"א.

בו יבואר כי הגאון ר' אברהם
לייטנער לא יודע בין ימינו
לשמאלו בענין ניקור.

[ראה עוד הספר מהטעיף מהאסיפה של
התאחדות הרבנים, ותראה שהכל בשקר יסודם]

חברי ולומדי מתיבתא
רבתי תפארת מרדכי

שנת תשמ"ג לפ"ק

במקום הקדמה.

כתב הנתיבות בזקדמתו וז"ל ידוע כי השכל אשר חנן ה' את האדם בהיותו מורכב בחומר כו' ימנעוהו מהשיג הדברים על אמיתותם ואין לייחס האמת הגמור רק להש"י שחוחמו אמת ומי מבלעדו יזכה לכל יפול בפח הטעות וחז"ל דרשו כמה פעמים דברים שאמרת טעות הם בידי, וארון הנביאים הודה פ"א שטעה ואנן מה נעני אכתריהו ומזה נסתבב רעה גדולה בעוה"ר שהלומד לקנטר רח"ל ורואה בחיבור דבר שאינו נראה לפי דעתו מיד הוא תולה בטעות המתבר ושמה בכשלוך חכירו היפך ממה שהזהירנו יתברך וכשלו אל יגל ליבך ולא ישיב על ליבו הלא גם אני נכשלתי כמה פעמים ומצודת הטעות פרוסה על כל החיים וה' הטוב יכפר כו' עיי"ש.

והנה ב"ה ונתגלגלה זכות לספר מנחת שמואל ונתפרסם וזכה ג"כ שנעשו כמה תיקונים חשובים ע"י והנה היות הרעש הגדול בעגין הניקור ולקחו כמה שראו עצמם נפגעים מהרעש הנ"ל ויגעו ומצאו כדי מידתם בלמדם לקנתר ולהפוך דברי אלוקים חיים כדי לבלבל המוחות ואף יצאו בקונטרס מיוחד להפוך הדברים ולכן אחר שלמדנו הדברים בכולל בחבורה יחד עם כמה ונ"ח מפורסמים מאוד ועמלנו ויגענו להבין את הדברים לעומק הענין ושמחנו על הספר כמוצאים שלל רב אחרי שקשה מאוד

להבין עניני ניקור והדברים אינם ברורים כל צרכם. ולאח"ז
נתקבל אצלינו הקונטרס הלז ונזדעזנו עד עומק נשמתינו לראות
האיך עושים מדברי תורה פלסתר ללמוד ע"מ לקנטר ממש וראינו
דברים חמורים וסיגנון שאינו מתאים כלל לבני תורה אמרנו
מצוה לפרסם לברר הדברים להסיר המסוה ובודאי שלא ירדנו
לסיגנון כתיבתם שכתבו ואין רצוננו להאריך בדברים אלא
להוכיח מנוך הכתב שהדברים נכתבו ע"מ לקנתר וה' יערה רוח
ממרום לעושי עוולה אלו וישובו מדרכם הרעה.

כ"ד הכותבים לכבוד התורה ולומדיה.

חברי ולומדי מתיבתא רבתי תפארת מרדכי.

סימן א'.

תוכן השאלה ששאל הר" אברהם לייטנער שכותב שכשהיה בא"י אחר שעיינן בספר קצת חכף ומיד ציינתי לי על הגליון הרבה שגיאות וטעותים וארשום לך איזה מהם.

בעמוד ל"ד מספרו כותב בהמשך לענין קרום שעל הכסלים והשומן שמתחתיו וז"ל ויעויין במ"ש בגבעת פנחס בדף כ"ז ע"א להשגיח וכו' ושם בגבעת פנחס המדובר מהבשר שאחר הטבור ע"כ.

תשובה.

מה שכותב כאן שבגבעת פנחס מדובר מהבשר שאחר הטבור אין דבריו נכונים שבגבעת פנחס מדבר בפירוש מהבשר שלפני הטבור ושלאחריו.

וזה לשון הגבעת פנחס. אמנם יעיין בשו"ת דברי מלכיאל ח"ב סימן ל' שמחמה על השואל שרצה להחמיר שיכתכו צד הפנים מהאחוריים עד הטבור שהפריז על המידה כיון שאופן הניקור אחד הוא גם מהטבור והלאה עד מקום שנקרא הויך שטעלי"ר יש לנו להניח מנהג מקומותינו שחותכין עד המקום ההוא ואף שמלחם הפנים העתיק בשם הסמ"ע שראוי להחמיר ולחתוך עד הטיבור כדי שלא יחתכו יותר מכפי הראוי בכל זה הלא ראינו שלא קיבלו תקנתו במדינתנו ולא עדיפא מתקנות חז"ל היכא דלא פשטא וכו'. אבל הבא לא מצינו כלל שיתקן כן הסמע תקנה על כל ישראל ורק כחב שיש להזהיר שלא יחתכו רק עד הטבור ויש לנו כמה דברים שמצינו במחברים שכתבו שראוי להזהיר או

להחמיר חומרתם ולא נהגו כן וכן בספרי ניקור האחרונים לא הביאו זה למנה, ולזה לפענ"ד אין להחמיר בזה רק צריך להשגיח אם יודעים הטבחים לנקר הבשר שם עכ"ל וכן הוא המנהג בפה"ק מונקאטש שאין חותכין עד הטבור רק שמנקרים היטב כל הלובן שיש שם בהבשר והבשר האדום מניחין לחלק הפנים ונהרא נהרא ופשטא, עכ"ל הגבעות פנחס (עיי"ש דף כ"ז)

והרי כאן דברים מפורשים שצריך לנקר בין קודם הטבור ובין אחד הטבור אם מניחין אותו לחלק הפנים, וכלשון הדברי מלכיאל כיון שאופן הניקור אחד הוא בין לפני הטבור ובין לאחור הטבור וע"ז כתב דהמנהג בק"ק מונקאטש היה שאין חותכין עד הטבור אלא שמנקרים היטב כל הלובן שיש שם בהבשר והבשר אדום מניחין לחלק הפנים. והדברים ברורים היטב.

סימן ב'.

תוכן השאלה השניה שכתב ר' אברהם.

עוד כתב שם באותו עמוד בענין ראשי הצלעות העתיק וז"ל ובגבע"פ כתב שם ס"ק ל"א וכו' עיי' בית יצחק ס"ק י"ז וכו' ועיין בדכ"ת בסי' ס"ד ס"ק ג"ח וכו' עכ"ל והמעייין בכל אלו המקומות שציין יראה שלא נגע ולא פגע לענין ראשי הצלעות ע"כ.

תשובה.

והנה דבריו כאן אינן אלא חוסר הבנה וקושיא על מה שכתב הגבעת פנחס.

וז"ל הבית יצחק בגבע"פ וצריך לתמוך ראשי העצמות משני קצות הכסלות והמה רכים ולבינים (י"ז) (ל"א) וטעם האיסור משום שיונק מחלב של הכסלים.
ובגבע"פ בס' ל"א כתב וז"ל וטעם היאסור משום שיונק עיין בית יצחק סקי"ז מ"ש בשם הטור שבארץ אשכנז נוהגין בו היתר כו' הרי כאן דברים מפורשים בגבע"פ שעולה על מה שכתב בבית יצחק טעם האיסור לראשי העצמות.

סימן ג'.

תוכן השאלה השלישית ששאל ד' אברהם.

עוד כתב שם בעמוד ל"ז על ענין השפונדרע וכן הובא בחת"ס ונ"ל וכו' וכתב שם במוסגר וכוונתו מסתמא לדאפלע עכ"ל והמעייין בחת"ס יראה שאי אפשר לפרש כן דברי החת"ס בשום אופן.

תשובה.

והנה בגב"ע שנעשה בב"ד הביאו הפירוש בדברי החת"ס בדיוק כפי שהובא כאן במנחת שמואל ודבר פלא הוא שר' אברהם יוצא נגד הנהג שהיה נהוג בק"ק סטמאר בקבלה.

והנה לשון החת"ס כפי שהביא בספר מנחת שמואל שם ומפשיטים השלי"ם העור דק מעליו שהוא קרוב לחלב הכסלים (וכונתו מסתמא לראפלע).

ובגב"ע שגבו בב"ד שבירושלים כתבו ז"ל והנה בחת"ס מוזכר שאופן הניקוד הוא שמסירים השלי"ם בנוגע למה שנקרא שלי"ם יסירו העור והשומן פי" השלי"ם מסירין עם חבשד שזחתיו עד שנשאר רק הרויטפלייש (ראפלע) כו' השומן שתחת הרויטפלייש (ראפלע) והשומן שעל הרויטפלייש (ראפלע) לא היו מסירין רק ב' קדומין העב והדק שתחתיו ע"כ כפי שגבו עידות.

סימן ד'.

תוכן שאלה ד' שכתב ר' אברהם.

בעמוד ל"ח העתיק בשם הבית יצחק דברים שאין להם שום שייכות לראפלע.

תשובה.

הנה מה שכתב שאין לו שום שייכות לראפלע הנה כיון

שהמדובר הוא בקדום שעל הראפּלע שע"ז הוא המנהג האמור לעיל
שהובא בגב"ע בב"ד שהסירו אותו מעל הראפּלע ברור הוא שיש
לזה שייכות לראפּלע.

ע"כ הראינו לנכון מה שכ' הר" אברהם טעויות חמורות כ"כ.

סימן ה'.

מה שהעלו הטעם שהספר גבעת פנחס יש בו פנים הספר מהבית
יצחק ולכן אין שייך לכתוב מנהגי הניקוד במדינות חו"ל מבעל
הגבעת פנחס שעליו סמכו גדולי הדור הרבה ומפני שהספר גבעת
פנחס הוא מלקט ומביא הרבה דעות והרבה מנהגים וע"כ אין
לעשות מזה מנהגי הניקוד מבעל הגבעת פנחס זולת מה שכתב שם
הגבעת פנחס למטה בספר באידיש איך נוהגין ואיך לנהוג הלכה
למעשה ע"כ מה שכתבו.

ביאור.

והנה היות שספר הניקוד גבעת פנחס הוא ספר עיקרי שסמכו
עליו במדינות חו"ל והטעם הוא לא מפני מה שסמכו על המנהג
שהביא הגבעת פנחס עצמו שהרי לא ניקרו בכל מדינות חו"ל
כבעל הגבעת פנחס והיו שינויים רבים בין מדינה למדינה
ולפעמים גם בעיר אחת והטעם שסמכו על הגבעת פנחס הוא מפני
שהביא המקורות והמנהגים וליקט הטעמים ולכן שפיר הביא כאן
בספר מנחת שמואל המנהגים שליקט הגבעת פנחס וציין המקורות
והטעמים כפי שליקט הגבעת פנחס.

סימן ו'.

תוכן השאלה.

בדף ל"ד מובאים דברי הבית יצחק שכתב דכן נוהגין שאין מנקרים אלא אותו הקרום עם כל הנגרר עמו ותו לא ומ"מ במקום שנהגו לנקר החלב מתחת אותו הקרום אין להקל מאחר שכבר קיבלו עליהם איסור. ויעוין מ"ש בגבעת פנחס (דף כ"ז) להשגיח אם יודעים הטבחים לנקר הבשר שם וכן הוא המנהג בפה"ק מונקאטש שאין חותכין עד הטבור רק שמנקרים היטב כל הלובן שיש שם בהבשר, וכיון שכל דבר הגבעת פנחס אינו ענין כלל לבית יצחק שהעתיק הרי הקורא יכול לטעות כאילו הגבעת פנחס חולק על הבית יצחק ע"כ.

תשובה.

מה שכתבו שאפשר להקורא לטעות אין כאן שום מקום לטעות שהרי הבית יצחק כותב להדיא שיש מקומות שנהגו להקל ויש מקומות שנהגו להחמיר וע"ז כתב במנחת שמואל את דברי הגבעת פנחס שהביא מנהג מונקאטש להחמיר וא"כ מה שייך לומר שחולק אם המנהג דקהלת מונקאטש היה להחמיר.

ומה שהאריכו שם בפיטפוטי דברים כאילו שאין ללמוד מדבר הגבעת פנחס בשם הדברי מלכיאל והדרכ"ת שהביא שם במנחת שמואל על הניקוד בהבשר שם הנה בשו"ת דברי מלכיאל מתמה על השואל שרצה להחמיר שיחתכו צד הפנים מהאחוריים עד הטבור וכתב שם ז"ל שהפריז על המידה כיון שאופן הניקוד אחד הוא גם מהטבור והלאה הרי מבואר מפורש בדבריו שגם למעלה מן

הטבור צריך לנקר שם וע"ז כתב שם וכן הוא המנהג במונקאטש כלומר שאע"פ שאין חותכין עד הטבור מגורים בין למטה מן הטבור ובין למעלה מן הטבור, והדברים ברורים מאוד לכל הלומד הישר. (ועי' לק' מה שנכתוב בענין סיכום אות ו')

סימן ז'.

תוכן השאלה.

בדף ל"ד בדין ראשי הצלעות כתב בגבעה פנחס טעם האיסור ומביא מ"ש בכנה"ג שיש להמחמידים ליזהר מכליהם של המקילין בחלב שתחת הכסלים ובשו"ג דחה טענה זו. והקורא יכול לטעות שהגבע"פ כותב על ראשי הצלעות בשעה שכתב על חלב שתחת קרום עב והושמט הלשון ג"כ שכתב הבית יצחק שם ז"ל ומקליף בידו אותו קרום שעל הכסלים וצריך ג"כ לחתוך ראשי העצמות משני קצות הכסלים והמה דכים ולבנים וטעם האיסור משום שיונק מחלב של כסלים ע"כ.

תשובה.

הנה יעויין שם בגבע"פ שמציין ס"ק הנ"ל לדין ראשי הצלעות וא"כ הטענה מופנית לספר גבעת פנחס ולא לס' מנחת שמואל שהוא מעתיקו היטב, אך מה שכתבו שכיון שהושמט הלשון ג"כ הרי הוא מפסיק ההמשך בין קרום הכסלים לדין ראשי

הצלעות, הנה לבד מה שפשוט הוא שהלשון ג"כ כוונתו הוא לסדר ניקוד (דאחר שגומר לקלוף הקרום צריך ג"כ להסיר את ראשי העצמות) ובמקום שאין צריך לסדר ניקוד אין מקומו שם.

מ"מ הריטעו כאן טעות חמורה לומר על הקרום העב שהוא קרום הכסלים ודבר אין שייך לומר כן א) שהר דברי רש"י שהוא מקור הדברים להטור ושאר מפרשים מכואר להדיא בדף (צ"ג ע"א) דכשכלה למטה אותו כשר יוצא ממנו קרום עב ולבן לבד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב, והרי כאן דברים ברורים דהקרום דק אינו שייך כלל לקרום העב היוצא מהבשר כמו שרצו הנ"ל לפרש. ב) ואף לבני אשכנז דס"ל דהקרום הנ"ל נחשב לחיפוי בשר הרי ברור שאינו קרום הכסלים המפורש בגמ' (וכעיקר הטענה הנה ברור הוא שחלב שתחת הבשר הוא חלב שתחת הכסלים ואין כאן מקום להאריך).

סימן ח'.

תוכן השאלה.

בדף ל"ה מובא דלמסקנה מכואר בגבע"פ שהחוטין אסורין משום חלב והרי הגבע"פ העיתיק דק דברי הדרכ"ת ואין הכרעה לא בגבע"פ ולא בדרמ"ת. ע"כ.

תשובה.

והנה כיון שבבית יצחק (סעיף י"ד וס"ק ל"א) הכריע דהאיסור הוא משום חלב וכנראה לשון הטור וכן מפורש יוצא

מעמוד העולם הפר"ח וגם בשו"ג הניה בצ"ע א"א להקל כדברי
הח"ש אפילו אם נראה כן להלכה (וכן נהגו בכל תפוצות ישראל
לדונם כחוטי חלב וראה בגב"ע בב"ד).

סימן ט.

תוכן השאלה.

בדף ל"ו מביא דברי הגבע"פ מה שהעתיק דברי הלחה"פ שלא
טוב עושים הקצבים אחרי חצר הכבד כי מחצר הכבד ולמעלה אין
חלב ומחצר הכבד ולמטה כו' ומשם ואילך צריך ניקוד וכיון
שלא מובאים כל דברי לחה"פ יכולים לטעות דצריך לחתוך עד
חצר הכבד.

תשובה.

הנה לטענה זו נראה דאין להשואל מושג בצורתא דשמעתחא
שהרי מפורש הוא שם בלחה"פ בשם הסמ"ע דמחצר הכבד ולמטה
צריך ניקוד והאיך עלתה על דעתם שיש לטעות שצריך לחתוך.

סימן י'.

תוכן השאלה.

בדף ל"ו שם הביא דברי הגבע"פ דבמונקאטש חתכו אחד
הטבור וניקדו כל הלובן ששם. ואין לו שייכות לבשר שבין צלע
י"ב לי"ג.

תשובה.

הנה דבר זה יש לו שייכות ברורה ויעויין שם כל הקטע שכולל ב' דברים כפי שהעלה שם בבית יצחק על בשר שבין צלע י"ב ל"ג ובשר שאחר הטבור עיי"ש.

סימן י"א.

תוכן השאלה.

בדף ל"ו בספר הביא מה שכתב הגבע"פ דבמונקאטש נהגו לנקר כל הלובן וכל הקטע הנ"ל לא שייך לשפונדר של חלק הפנים וכאן מדבר הבית יצחק והגבע"פ דק מהבשר שעד הטבור כו'.

תשובה.

יעויין לעיל מה שכ' בסימן ה' דברור בכוונת הדברים שם במנהג דק"ק מונקאטש שנהגו לנקר גם לפני הטבור כפי שהביא שם משו"ת דברי מלכיאל.

סימן י"ב.

תוכן השאלה.

שם בדף ל"ו הביא מ"ש החת"ס בסימן ס"ח ומפשיטים השלי"ם העור דק מעליו שהוא קרוב לחלב הכסלים (וכוונתו מסתמא

לראפלא) ומכ"ש בשר שסמוך לבטן שקרוב מאוד לחלב הכסלים וכוונתו הוא על בשר השפונדר. והנה הפי' בחת"ס אינו נכון כי החת"ס מדבר על בשר שבין צלע י"ב ל"ג כו' ועוד שאם כמ"ש בספר אין לדברי החת"ס שום משמעות דהראפלא והשפונדר הולכים הרבה יותר למעלה מצלע י"א עד סוף החזה והחסיר כאן התיבה בטבור שנראה בכוונת החת"ס שדווקא עד הטבור צריך ניקור ע"כ.

תשובה.

והנה בגב"ע בב"ד הביאו בביאור שיטת החת"ס שכוונתו על הקרום הדק המונח על הראפלא וכלשונם הרויטפלייש ומה שכ' שחסר הלשון בטבור הנה לא שייך לומר שכוונת דברי החת"ס הוא לאחר הטבור שהרי לא השתמשו כלל בקהילות אלו בבשר שאחר הטבור.

סימן י"ד.

תוכן השאלה.

בדף ל"ט אות ה' כתב בשר שבין צלע י"ב ל"ג צריך ניקור (תרבא דתותי מתני) בב' צדדים ע"כ. והוא פלא היכן מצא דבר זה בגבעת פנחס הרי לא נזכר בגבעת פנחס דבר זה אפילו ברמז.

תשובה.

הנה הדברים מפורשים בגבעת פנחס שם בבית יצחק (דף כ"ג ע"ב ס"ח) שכתב וז"ל צריך להזהיר את הקצבים כו' שיחתכו

בשנה סמוך לצלע י"ב כי הבשר שבין צלע י"ב ל"ג שייך לחלק
אחוריים וצריך ניקור ממנקר מומחה כו'.

ובס"כ שם כתב ז"ל ששיך לחלק אחוריים ואסור משום חלב
המתננים (שהוא תרבא דתותי מתני).

וכ"כ שם בבית יצחק סימן כ"ב דף כ"ו ע"ב וז"ל כי רוב
הקצבים שתיים רעות הנ"ל עושים שמניחים הבשר שבין צלע י"ב
ל"ג לחלק הפנים כו' ומכשילים הרבים באיסור גמור והוא
כדברי הנו"ב דאיסור הבשר משום חלק אחוריים וכפי שהביא
הגבע"פ בדף כ"ה מה שהביא בזבח שמואל שהוא שייך להקושליץ
והוא החלב האמור.

סימן ט"ו.

תוכן השאלה.

בדף ל"ט בספר מנחת שמואל באות ו' כתב דהשפונדר ניקרו
כל הלבנונית שעליו והרי מה שכתה הגבע"פ הוא שרק מהטבור
ולמטה, והבשר שלמטה ממילא נוהגין לחתוך לחלק אחוריים.

תשובה.

הנה הדברים מפורשים מה שהביא בגבע"פ מהשו"ת דברי
מלכיאל שכן נהגו לנקר כל הלבנונית שעליו וכפי שהביא
בגבע"פ המנהג דק"ק מונקאטש וכפי שהביא הבית יצחק דנוהגין
לחתוך כל הכסלים אשר לבן מבחוץ עד הטבור. ועיין מה שכתב
בחת"ס דכ"ש דצריך לנקר הבשר הסמוך לבטן בטבור וכיון שהרי
חתכו את הטבור צ"ל לכאורה בדברי החת"ס שצריך לנקר הבשר
בסביבות הטבור.

חוכן השאלה .

מ"ש בספר מנחת שמואל בדף ל"ט אות ז' הראפּלע מבואר
דניקרו הקרום העליון וצ"ע בצד התחתון של הראפּלע איטעוּן
ניקור כיוון דמונח הוא על ראשי הצלעות ואת ראשי העצמות
זורקין לטריפה וכ"כ בתורת ניקור הירושלמי. ויש כאן כמה
שאלות א) הרי מבואר שניקרו הקרום עם כל הנגרוד עמו וא"כ
משמע דאין צריך לנקר בשר הראפּלע. ב) מה שכתב וצ"ע בצד
התחתון של הראפּלע הלא הוא סיכום של דברי הגבעת פנחס וא"כ
אמאי לא כתב מה שכתב הגבע"פ אם כתב בכלל. ג) מ"ש ובשם
מנקרים שמעתי שהיו זורקין את הראפּלע וכ"כ בתורת ניקרו
הירושלמי הנה בתורת ניקור הירושלמי כתב בבמה מקומות
שבחו"ל אין זורקין הראפּלע. וא"כ משמע שגם מה ששמע ממנקרים
אינו.

תשובה.

א) מה שכתבו הטעם שאין צריך לנקר בשר הראפּלע הנה כן
כתוב להדיא במנחת שמואל שאין מנקרים אלא הקרום העליון
ודברים מפורשים הם.
ב) הנה מה שכתב הגבע"פ הוא דצריך להסיר ראשי הצלעות
עיי"ש בבית יצחק וכיוון שכן צ"ע מה עם מקום הראפּלע מלמטה
שהרי הוא מונח על ראשי הצלעות ולא הזכירו בגבע"פ.
ג) מה שכ' ובשם מנקרים שמעתי שהיו זורקין את הראפּלע
לטריפה וכ"כ בתורת ניקור הירושלמי הנה הדברים מפורשים
בתורת ניקור הירושלמי בשם הב"י והובא להדיא בב"י בטור

וז"ל (עיי"ש בד"ה וראשי הפיצולין) ובר"פ כתב וצ"ע בספר הגדול ומורי הר' יחיאל היה נוהג שלא לאכול כלל מאותה חתיכה לפי שאין הקצבים נזהרין להסיר אותן חמימי עכ"ל וכ"כ בהגהות מימון עכ"ל וכתב שם עוד בתורת ניקור להביא דברי האגודה שצריך ליזהר מאוד לשלפן חמין ומי שאינו עושה כן לא יכול לחטט הכל והן נשארים בצד שלפנים שקונים הטבחים כו' וכ"כ באו"ה כלל כ' ס"ז דכשנתקדד הבשר אי אפשר לנתקו כולו עכ"ל והרי כאן דברים מפורשים שבתורת ניקור הירושלמי ומקורן.

סימן י"ז.

תוכן השאלה.

בדף ל"ט במנהגי הניקור מנהג אונגארין קהילות סטמאר סיגוט אונגוור כפי ששמעתי בשם מנקרים שעבדו שם העלו שם שאלות רבות ע"פ מה שגבו הב"ד עינות מפי מנקרים וכתבו העדות מפיהם. שיש כמה סתירות בזה.

חשובה.

הנה הדברים מפורשים באותיות מאירות עינים כפי ששמעתי בשם מנקרים שעבדו שם. ופשוט הוא שלא כתב לכד המנהג ואדרבא המעיין היטב שם רואה כמה נזהר בזה בעל המנחת שמואל לדייק והביא כמה גרסאות ששמע ואף כתב לחקן מה שהיה לא כראוי. כפי שרואה הקורא הישר.

סימן י"ח.

תוכן השאלה.

בדף ס"ה בקטא חלב שעל הראפּלע הביא דברי השו"ע ביותרת הכבד דכ' שם דיש מנקרים החלב שתחת הקרום וא"כ הרי שאפשר דהכוונה לחלב זה שעל הראפּלע ובפרט אי נימא כשיטת בני ספרד המבוא בשו"ע סעיף ז' דס"ל דקרום לאו חיפוי בשר ומה ענין החלב שתחת קרום היותרת לחלב זה שתחת הראפּלע .

תשובה.

הנה חלב זה שעל הראפּלע כבר מבואר בשו"ע בחלב שעל היותרת שיש מחמירים שם בזה (ועיין שם שהביא בשם הרא"מ ור"ת) והנה בזבח שמואל ובעוד מפרשים מהביא דתחת הקרום יש עוד קרום דק ואסור משום שנוגע בחלב שתחת הקרום העב וצ"ע האין מגיע לשם חלב תחת הקרום העב שהוא המשך מקרום הטרפּש הרי רק הקרום נאסר משום שנוגע בחלב הפריסה ומדוע שיאסר הקרום שתחתיו וע"ז כתב שם הטעם כיון דלשיטת הבני ספרד דס"ל דקרום לא נחשב כלל לחיפוי בשר שפיר הוי שמש"ה יש לפרש דע"כ נאסר הקרום שתחתיו ועיין במפרשים שכתבו שתחת הקרום העב יש חלב ועיין בגב"ע בב"ד שכתבו הטעם משום חלב הקרב שכך הוא המבואר בחת"ס וא"כ שפיר יש לתת טעם לאיסור הקרום התחתון, והחלב שתחתיו הנגרד עמו, ויש עוד להאריך בזה.

סימן י"ט.

תוכן השאלה.

בדף ס"ט כתב דלפי דברי התוס' מבואר דחלב שעל היותרת איסורו מדאודייתא משום דקרב על המזבח אף אי נימא דלמסקנה לא ס"ל להתוס' דחלב שע"ג היותרת נאסר מ"מ הקרום ודאי אסור וכן מ"ש שם בד"ף ע"א אות ג' דשיטת התוס' צ"ע אי ס"ל דחלב שעל היותרת נאסר משום עצמו כיון שקרב על גבי המזבח וא"כ הוי שיטה נוספת, וכל זה אינו דבפי' כתבו התוס' שחלב שעל היותרת אינו קרב ונאסר רק משום חלב הקרב המונח עליו ומהו הלשון אף אי נימא למסקנה,

תשובה.

הנה השאלה תמוהה ביותר שהרי כאן דברי תוס' מפורשים בדף צ"ב ע"ב בד"ה אמר אביי והוא שיטת הר"א ממיץ שהיה אומר דשומן שעל היותרת אסור אף לאחר שיטול הקרום כו' יעו"ש והובא ג"כ בשו"ע בסי' ס"ד סעיף י"ב ברמ"א וז"ל יש מחמירים עוד לנקר השומן שתחת הקרום (רא"מ וד"ת.) עיי"ש. אף שבדברי התוס' נראה שלא קיבלו כן למסקנה מ"מ הא שיטה זו היא שיטת הר"א ממיץ וד"ת וכן הובא בשו"ע עיי"ש.

סימן כ'.

תוכן השאלה.

בדף ע"א שם כתב דמתבאר דאיכא ג' שיטות בסיבת איסור

הקרום א) מה שכתב הרמ"א דהוא משום חלב הקרב כו' ב) שיטת האו"ז שהוא משום קרום הכסלים ואפשר דמה שכתב הרמ"א דיש מחמירים עוד לנקר השומן שתחתיו הוא משום דס"ל דהוא קרום הכסלים וכו' ע"כ ועשה כאן ב' שיטות דהרמ"א ס"ל דהאיסור משום חלב הקרב מונח עליו והאו"ז ס"ל שהוא משום קרום הכסלים כאילו דמי שסובר דקרום היוגרת אסור משום קרום הכסלים אינו יכול לסבור דהאיסור הוא משום חלב הקרב מונח עליו ומי שסובר דהאיסור הוא משום חלב הקרב אינו יכול לסבור דהוא קרום הכסלים וכן כתב ג"כ בדף צ"ז שם. ובאו"ז בסי' תמ"ח כ' וז"ל ויטול הקרומים שנים כו' והקרום שעל חצר הכבד מפני שחלב המכסה שוכב עליו אע"פ שאינו מוזכר בתלמוד בכלל החמשה קרומים ע"כ ראינו אדרבא שהאו"ז כתב שאסור משום חלב הקרב ואינו ברור אי ס"ל דהוא בכלל קרום הכסלים כמ"ש בתורת ניקור הירושלמי הובא בדף ס"ט שם.

חשובה.

הנה דבר זה ברור לכו"ע דאפשר שיאסר הקרום מב' טעמים ובודאי אי נמצא שם חלב הקרב נאסר הקרום ג"כ משום חלב הקרב המונח עליו אלא דלשיטת האו"ז כפי שהביאו בתורת ניקור הירושלמי מבואר דס"ל דהאיסור הוא משום קרום הכסלים ומשמע דפליג על הני שיטת שהזכירו שאיסורו הוא רק משום חלב הקרב דלשיטת אלו משמע דהאיסור הוא רק משום חלב הקרב ולא משום קרום הכסלים וברור והא ודאי דמה שכתב הרמ"א שם ויש מצריכים עוד לנקר השומן התחת הקרום לשיטת הרא"מ ור"ת הוי מטעם שקרב לגבי המזבח אלא דלהני שיטות דס"ל שאיסור הקרום הוא מדאורייתא א"כ אפשר שנאסר חלב שתחתיו גם מטעם אחר ודו"ק.

סימן כ"א.

תוכן השאלה.

בדף כ"ד בקטע מנהג שלא לאכול מבשר אחוריים כתב בספר מנחת שמואל להביא מה שהביא בדכ"ת בס"ק מ"ז שכתב בשם לחם הפנים דכ' שלא טוב עושים הקצבים אחורי חצר הכבד כי מחצר הכבד ולמעלה אין שם חלב ומחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעיים ושאר מיני חלבים ומשם ואילך צריך ניקור עכ"ל ולפי"ד גראה כאילו דהדרכ"ת מביא את דברי לחה"פ בס"ק הנ"ל שכתב שצריך לחתוך אחרי חצר הכבד ולזרקו כיון שהוא מחלק אחוריים ועוד יותר יוצא כאן לפי דבריו דמהחצר הכבד ולמעלה הוא כבר מחלק אחוריים.

תשובה.

הנה דבר ברור הוא הטעם הנ"ל שכתב הלהחם הפנים שמפני שמחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב המעים ושאר מיני חלבים ומה שיש להשוואל טענות על דברי הלחה"פ שאפשר לפרש מדבריו שצריך לחתוך מיד אחר חצר הכבד ומשמע מדבריו ג"כ דמהחצר הכבד ולמטה הוא מחלק אחוריים הנה עיין בשו"ת משיב דבר להג' הנציב מ"ש בדברי לחה"פ וכתב דבאמת מלשונו משמע כן אלא שכתב שהלשון של הלחה"פ אינו מדוקדק עיי"ש. והאמת הוא דאחר חצר הכבד ולמטה מתחילים החלבים האסורים אם מיד אח"כ או אחר הצלע הי"ב מ"מ הגבול בדברים הצריכים ניקור הוא מהטרפס הכבד ולמטה כידוע לכל עוסק בניקור ואין מקום להאריך כלל.